

го «Анна Кареніна». У цій статті проаналізовано один з аспектів зазначеної вербалізації — логоепістем. Також визначено рівень прецедентності розглянутих логоепістем. **Об'єктом** дослідження є образ Англії в зазначеному романі. Ключовими **методами дослідження** є описовий метод і метод лінгвоімагологічної інтерпретації тексту. За допомогою останнього виявляється зв'язок значення слова з реаліями досліджуваного періоду, простежуються історичні зміни значення слів і динаміка цих змін. **Результати** роботи можуть бути використані в процесі філологічних досліджень, у навчальному процесі в курсах англійської та російської лексикології, країнознавства, лінгвокраїнознавства, лінгвокультурології, міжкультурної комунікації, лінгвоімагології. **Висновки.** Логоепістемі англійського походження в романі Л. М. Толстого «Анна Кареніна» свідчать про акумульоване знання фактів і реалій англійської культури автором роману, а також героями твору, що може свідчити про подібне знання їх сучасниками автора твору. Звернення до таких фактів і реалій та їх запозичення служать аргументом на користь важливості образу Англії для російської мови і культури другої половини 19 століття.

Ключові слова: логоепістема, лінгвоімагологія, прецедентність, англійський кінь, англійський екіпаж, Л. М. Толстой, роман «Анна Кареніна».

OLEKSANDRA V. TUPCHII,

PhD (Philology), Senior Lecturer, Department of Foreign Philology and Translation, Kyiv National University of trade and economics; 19 Kyoto str., Kiev 02000, Ukraine, tel.: +38 0504104415; e-mail: maksasha@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-8625-548X

LOGOEPISTEMAS REPRESENTING THE IMAGE OF ENGLAND IN THE NOVEL OF L. N. TOLSTOI «ANNA KARENINA»: LINGUOIMAGOLOGICAL ASPECT

Summary. The *purpose* of the article is to show the features and importance of the logoepistemas representing the image of England in the novel by Leo Tolstoy «Anna Karenina». Such logoepistemas are made up of phrases with the component «English». They are «English horse» and «English carriage». The analysis is carried out in the linguoimagological aspect. The linguoimagological aspect implies, first of all, an assessment of the image of England and its verbalization. The *subject* of this review is the verbalization of England's image in the novel by Leo Tolstoy «Anna Karenina». This article analyzes one of the verbalization aspects — logoepistemas. The level of precedence of the considered logoepistemas is also determined. The *object* of study is the image of England in the specified novel. The key *research methods* are the descriptive method and the method of linguoimagological interpretation of the text. Using the latter method, the relationships between the word meaning and the realities of the period under study are revealed, historical changes in the meaning of words and the dynamics of these changes are traced. Fundamental features of this method are the assessment and characterization of vocabulary and the personality of the text's author. The *results* of the work may be used in the process of philological research, during the educational process in the course of English and lexicology, linguistic studies, linguistic cultural studies, intercultural communication, linguoimagology. Logoepistemas of English origin in the novel by Leo Tolstoy «Anna Karenina» «English horse», «English carriage» testify about the accumulated knowledge of English culture's facts and realities by the author of the novel, as well as by the heroes of the novel. This may prove similar knowledge by the contemporaries of the author. The appeal to such facts and realities and their borrowing serve as an argument in favor of England's image significance for the Russian language and culture of the second half of the 19th century.

Key words: logoepistemas, linguoimagology, precedent, English horse, English carriage, Leo Tolstoy, the novel «Anna Karenina».

Статтю отримано 29.04.2020 р.

<http://dx.doi.org/10.18524/2307-4558.2020.33.206794>

УДК 811.112.2'271'272

ЦІПІНЬО Мар'яна Володимирівна,

викладач німецької мови кафедри природничо-гуманітарних та інформаційних дисциплін Ужгородського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету, м. Ужгород, вул. Православна Набережна, 21-А, 88000, Україна; тел.: +38 099 4443033; e-mail: tsipinomariana@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-9064-6371.

СИСТЕМНА СТРУКТУРА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ СИТУАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВІ

Анотація. *Мета* цієї роботи — розглянути питання взаємодії мови й суспільства на прикладі сучасної німецької мови в контексті загального мовознавства та філософії, психології, культури. **Об'єктом** дослідження є німецька мова в ракурсі соціальної диференціації німецькомовного простору. **Предмет** дослідження — функціонування німецької мови у структурі соціальних відносин і функцій суспільства. У дослідженні використано **методи** структурного, компаративного та соціолінгвістичного аналізу, психолінгвістичний метод спостереження. **Результати** було встановлено, що

структура німецької мови є відображенням соціально-культурної ситуації в німецькомовному просторі. Взаємозв'язок мови і суспільства прослідковується на різних рівнях мови: фонетичному, морфологічному, лексичному, синтаксичному. Мова глибоко проникає у всі сфери діяльності суспільства та значною мірою зумовлює поведінку індивідів у ньому. **Практичне значення** полягає у розумінні співвідношення структури німецької мови та використання теоретичної бази під час практичної діяльності. Дослідження може використовуватися у прикладній і теоретичній соціолінгвістиці та системно-структурному мовознавстві. **Висновки.** Структура німецької мови корелює із соціально-культурною ситуацією в німецькомовному просторі. Взаємозв'язок мови і суспільства є нерозривним і прослідковується на різних рівнях мови: фонетичному, морфологічному, лексичному та синтаксичному. У свою чергу, мова глибоко проникає у всі сфери діяльності суспільства та значною мірою зумовлює поведінку індивідів у ньому.

Ключові слова: соціолінгвістика, структура німецької мови, суспільство, культура, поведінка, зіставлення.

Постановка проблеми. Оскільки мова є суспільним явищем, вона перебуває в постійному динамічному розвитку, як і саме суспільство. З іншого боку, немає жодної сфери у суспільстві, на яку не впливала б мова. Мова і суспільство перебувають у тісному взаємозв'язку і, безсумнівно, соціальні чинники впливають на функціонування мови. Проте вони самі відображаються в мовній структурі. Літературно оброблена форма мови значною мірою впливає на сферу побутового спілкування, сприяючи підвищенню культурного рівня носіїв мови. А нові поняття і терміни, що з'явилися в суспільстві, знаходять відображення в нових словах і словосполученнях, допомагаючи людям точніше передавати свої думки, краще усвідомити навколишній світ.

Зв'язок проблеми з попередніми дослідженнями. Взаємовплив суспільства на мову і мови на суспільство цікавив багатьох фахівців як у галузі лінгвістики, так і в галузі соціології, психології, філософії, етнології віддавна. Так, зрештою, сформувалась у середині ХХ ст. наука соціолінгвістика. Варто зазначити, що взаємозв'язок мови із соціумом привертав увагу ще античних мислителів, таких як Арістотель, Платон, Сократ. Представниками соціологічного напрямку мовознавства вважаються класики мовознавства А. Мейє, Ф. Брюно, Ш. Баллі, А. Сеше, Дж. Фьорс, М. Бубер, Ю. Хабермас, К. Ясперс, Е. Сепір, Б. Уорф, В. Матезіус, Й. Вахек. Сучасні авторитетні дослідники соціолінгвістичних проблем В. Князев, І. Надольний, Л. Ситниченко, Л. Масенко, Г. Дойчер, Г. Гердер, Т. Фрінгс. Вчені різних наукових галузей, серед яких В. Сухомлинський, Л. Виготський, Е. Лібанова, О. Палій, В. Скуратівський та інші досліджували специфіку системи спілкування як суспільного явища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливо логічною і доцільною видається характеристика типологічних ознак мов сучасного мовознавця В. Аракіна, дослідження взаємозв'язку мови народу і його культури, психології американських вчених Е. Сепіра і Р. Емерсона, а також сучасного німецького дослідника Г. Дойчера.

Постановка завдання. Мета пропонованої статті — розглянути системну структуру сучасної німецької мови в розрізі типологічної класифікації мов та її системного функціонування в суспільному просторі. Об'єктом дослідження є німецька мова в ракурсі соціальної диференціації німецькомовного простору. Предметом дослідження є функціонування німецької мови у структурі соціальних відносин і функцій суспільства.

Виклад основного матеріалу. З огляду на те, що мови надзвичайно багатогранні, втиснути їх у якусь одну класифікаційну схему важко. Знайомлячись із великою кількістю мов найрізноманітніших структур і розвитком теоретичного мовознавства, сформувались кілька напрямів у типології: ступенева типологія Е. Сепіра, квантитативна типологія Дж. Грінберга, характерологія В. Скалички, типологія окремих мовних систем М. Трубецького, Т. Мілевського, типологія універсалій Р. Якобсона, Дж. Грінберга, структурно-типологічний напрямок І. Мещанінова, В. Ярцевої, Б. Успенського, Ю. Роджественського, Г. Мельникової, історико-типологічне дослідження М. Гухман, В. Аракіна. Отже, як видно, єдина класифікація навіть неможлива. В. Аракін висунув ідею створення «типологічних паспортів мов», які враховують різні типологічні ознаки й уможливають коротко і наочно (доступно для огляду) охарактеризувати тип мови [2, с. 52–73].

Застосовуючи компаративний аналіз, за допомогою діасинхронного підходу можна дати коротку характеристику німецької і української мов.

За своїм походженням як німецька, так і українська мова належать до індоєвропейської мовної сім'ї. Німецьку включають до германської групи, західногерманської підгрупи, а українська мова належить до слов'янської групи, східнослов'янської підгрупи. Близніми родичами німецької мови є англійська, нідерландська, фризська, люксембурзька, їдиш, шведська, данська, норвезька, ісландська, фарерська. Спорідненими до української мови є білоруська та російська. «Завдяки мові нормально функціонує її організм як політично, так і економічно, і культурно. Мова — найголовніший чинник консолідації нації, її основна ознака... Втрачаючи мову, людина тим самим перестає бути членом мовної, а отже, етнічної спільноти... Рівень розвитку рідної мови відображає рівень духовного розвитку нації: словник — це те, що знає нація про світ, а граматики — це те, що вона про цей світ говорить» [3, с. 275].

За своїми типологічними властивостями німецька і українська мова відносяться до флективних мов, тобто граматичні значення слів у німецькій мові утворюються за допомогою різноманітних багатозначних афіксів (префіксів та суфіксів) і флексій (закінчень іменників, прикметників і дієслів).

Оскільки афікси та флексії приєднуються безпосередньо до кореня чи основи слова, утворюючи нову словоформу, їх називають синтетичними засобами. Крім того, в німецькій мові наявні і аналітичні засоби: артиклі та допоміжні дієслова. В українській мові аналітичні засоби зустрічаємо лише у застосуванні частки «б», «би». Оскільки для німецької граматики характерним є вживання як синтетичних, так і аналітичних засобів, то німецьку мову вважають аналітико-синтетичною. Українська мова є синтетичною з елементами аналітизму.

Тенденція до аналітизму в сучасній німецькій мові неодноразово згадувалась у лінгвістичній літературі. Характеризуючи напрямки розвитку всієї системи, а не окремих її рівнів, доцільно говорити про тенденцію до ізоляції в сучасній німецькій мові. «Невиразність відношень між словами у складних словах є ознакою ізоляції, чим вищий ступінь ізоляції, тим більша аналітичність мови» [7, с. 83–84]. Така тенденція до ізоляції призводить до характерних змін у синхронному розрізі як на певному рівні, так і до міжрівневих змін. До типологічно релевантних змін відноситься, перш за все, зміна співвідношення між морфологічним і синтаксичним рівнями, а саме передача певних функцій морфологічних засобів синтаксичним [7, с. 38]. Поступовістю цього процесу пояснюється існуванням у сучасній німецькій мові надлишковості, тобто одні й ті ж значення можна виразити у системі мови як морфологічними, так і синтаксичними категоріями [1, с. 61–62].

Е. Сепір, американський мовознавець і етнолог, ще на початку ХХ ст. передбачав, що лінгвісти будуть змушені, — чим далі, тим більше, — цікавитися антропологічними та соціологічними факторами, які втручаються до сфери мови, адже як усвідомлювані, так і неусвідомлювані семіотичні системи впливають на людей. І це заслуговує на увагу як фахівців у галузі мовознавства, так і фахівців у галузі соціології, філософії, психології, державного управління, етнології та ін. [17, с. 127].

За допомогою індукційного прийому, узагальнюючи окремі спостереження явищ у сучасній німецькій мові та суспільстві, можна виділити ряд феноменів, які співвідносяться у смислового відношенні.

Серед ряду особливостей німецької мови варто звернути пильну увагу безпосередньо на мовлення. Ключову роль тут відіграє порядок слів. Він є фіксованим, або сталим. На відміну від німецької, в українській мові порядок слів менш важливий, він частіше за все несе додаткове смислове навантаження. Така точність і фіксованість у німецькій мові — не випадковість. Німецька культура, спосіб життя, менталітет схильні до чітких правил за визначеним стандартом, мова — не виняток. «Завдяки мові нормально функціонує її організм як політично, так і економічно, і культурно. Мова — найголовніший чинник консолідації нації, її основна ознака... Втрачаючи мову, людина ... перестає бути членом мовної, а отже, етнічної спільноти... Рівень розвитку рідної мови відображає рівень духовного розвитку нації: словник — це те, що знає нація про світ, а грамика — це те, що вона про цей світ говорить» [3, с. 275].

За Ю. Жлуктенком, «нормування мови, якщо воно виходить з чітких наукових принципів, не тільки не шкодить свободі користування нею, а навпаки, сприяє ефективності спілкування, піднесенню мовної культури. Воно, до речі, не створює ніяких проблем і творчому використанню мовних засобів... Тому нормування мови (або, як, кажуть на Заході, «мовне планування») обов'язково здійснюється в кожній цивілізованій країні» [8, с. 130].

Ще однією особливістю німецької мови є об'ємність слів і фраз. На початковому етапі знайомства інофонів з німецькою мовою, може виникати багато труднощів у зв'язку з фіксованим порядком слів, складними словами і реченнями. Проте, коли учень поступово оволодіє певним мовним матеріалом і здобуде базові навички, то зможе відкрити для себе чимало цікавого, а вивчення мови принесе задоволення.

Німецька мова відома також за точний спосіб передачі значень. І практично на кожне запозичене з інших мов слово можна знайти німецький відповідник. Безумовно таку точність і послідовність можна знайти у культурі Німеччини. Під час виконання певної роботи німці схильні надавати конкретні вказівки та високо цінують ретельне виконання встановлених правил.

Цікаву гіпотезу висунув М. К. Чень про те, що мовці німецької вмють заощаджувати. Така заощадлива поведінка має взаємозв'язок із мовою, оскільки в німецькому розмовному мовленні практично не вживаються форми майбутнього часу. У німецькій мові описують події, які мають відбутися в майбутньому, частіше за все формою дієслова в теперішньому часі: *Ich gehe nachher nach Hause.* — *Після того я піду [іду] додому.* Завдяки цьому майбутнє здається наближеним до теперішнього в порівнянні з мовами, де є звичним «віддаляти від себе майбутні події». М. К. Чень зробив висновок, що носії мов без уживання майбутнього часу, за статистикою, мають менше боргів [13].

Треба також враховувати й особливості фразеологізмів. У процесі вивчення крилатих виразів потрібно зважати на всі граматичні правила, тобто вивчати їх у комплексі з грамикою.

Характерною рисою прагматичного рівня мовної системи є те, що можна найбільш чітко прослідкувати взаємозв'язок між самою структурою мови і середовищем її функціонування. Будь-які зміни в середовищі (політичні, соціальні, культурні, економічні), безсумнівно, відобразяться на мовних одиницях у певній структурі.

Однією з найважливіших функцій, які виконують національні літературні мови, є «використання національної мови як засобу консолідаційних впливів. У період формування нації кожна на-

ціональна мова виступає одним з головних засобів консолідації народності в націю, виконуючи функції об'єднання різних етнічних груп одного народу в націю — як у межах одного державного утворення, так і за його межами» [9, с. 31–32]. Однак це твердження не є загальним, бо є немало прикладів становлення багатомовних націй: швейцарської, бельгійської, норвезької, канадської, індійської тощо.

Мова народу відображає його культуру, психологію і спосіб мислення. Німецький дослідник Г. Дойчер стверджує, що граматики деяких мов недостатньо логічна для вираження логічних ідей. На його думку, німецька мова — ідеально підходить для максимально точного формулювання філософських міркувань. Це дуже впорядкована мова, тому й самим німцям притаманний досить впорядкований спосіб мислення [14, с. 33–34]. У XVII ст. англієць Ф. Бекон пояснив, що, аналізуючи виключно мовний матеріал, можна зробити варті уваги висновки про психологію і вдачу народів, що розмовляють цими мовами. Пізніше з цією думкою погодився француз Е. Кандельяк, який стверджував, що кожна мова виражає характер народу, який нею розмовляє. Його сучасник німець Й. Гердер теж поділяє цю думку: «Кожна мова має відбиток свідомості і характеру народу. У дієвих народів — велика кількість відмінків, у більш витончених народів — різноманіття зведених у ранг абстракцій предметів» [5, с. 370].

Американець Р. Емерсон підсумував: «Яка мова, така і нація. Висновок про дух нації здебільшого ми можемо зробити на основі її мови, що схожа на пам'ятник, у будову якого кожен у чомусь видатний індивід уклав хоча б один камінь» [15, с. 43–44].

Висновки. Отже, структура німецької мови корелює із соціально-культурною ситуацією в німецькомовному просторі. Взаємозв'язок мови і суспільства є нерозривним і прослідковується на різних рівнях мови: фонетичному, морфологічному, лексичному та синтаксичному. У свою чергу, мова глибоко проникає у всі сфери діяльності суспільства та значною мірою зумовлює поведінку індивідів у ньому.

Перспективи дослідження будуть корисними для фахівців різних галузей: мовознавства, соціології, культурології, психології та ін., а також для бажаючих вивчати німецьку мову.

Література

1. Адмони В. Г. Основы теории грамматики. Москва : Наука, 1964. 104 с.
2. Аракин В. Д. Типология языков и проблема методического прогнозирования. Москва : Высшая школа, 1989. 58 с.
3. Бурячок Г. А. «Просвіта»: історія та сучасність (1868–1898). Київ : Веселка, 1998. 308 с.
4. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура. Москва : Индрик, 2005. 1040 с.
5. Гердер И. Г. Идеи к философии истории человечества. Москва : Наука, 1977. 703 с.
6. Гидденс Э. Социология / пер. с англ. Москва : Эдиториал УРСС, 1999. 703 с.
7. Гухман М. М., Семенюк Н. Н. История немецкого литературного языка IX–XV вв. / АН СССР. Ин-т языкознания. Москва : Наука, 1983. 200 с.
8. Жлуктенко Ю. О. Українська мова на лінгвістичній карті Канади. Київ : Наук. думка, 1990. 176 с.
9. Русанівський В. М. Мова і процеси суспільного розвитку. Київ : Наукова думка, 1980. 210 с.
10. Солнцев В. М. Язык как системно-структурное образование. Москва : Наука, 1977. 341 с.
11. Соссюр Ф. де. Курс общей лингвистики. Екатеринбург : Изд-во Уральского университета, 1999. 432 с.
12. Степанов Є. М. Мова міста як соціолінгвістична проблема. *Вісник Львівського ун-ту. Сер. філологічна*. Львів : Львівський національний університет ім. І. Франка, 2006. Вип. 38. Ч. II. С. 65–71.
13. Chen M. K. «The Effect of Language on Economic Behavior : Evidence from Savings Rates, Health Behaviors, and Retirement Assets». *American Economic Review*. Nashville–Pittsburgh, 2013. Vol. 103. No. 2. P. 690–731. DOI : 10.1257/aer.103.2.690.
14. Deutscher G. Through the Language Glass : Why the World Looks Different in Other Languages. London : Picador, 2011. 320 p.
15. Emerson R. W. Nature. Boston : Beacon Press, 1985. 161 p.
16. Ferguson C. A. Language structure and language use : Essays. Stanford. CA : Stanford University Press, 1972. 327 p.
17. Sapir E. Culture, Language, and Personality : Selected Essays. Oakland : University of California Press, 1985. 617 p.
18. Stepanov E. Der juristische und soziolinguistische Status des Russischen in den Nachfolgestaaten der Sowjetunion. *Handbuch des Russischen in Deutschland : Migration — Mehrsprachigkeit — Spracherwers*. Berlin : Frank & Timme Verlag für wissenschaftliche Literatur, 2017. S. 173–197.

References

1. Admoni V. G. (1964), Grammar theory basics [osnovy teorii grammatiki], Nauka, Moskva, 104p.
2. Arakin V. D. (1989), Typology of languages and problem of methodological forecasting [tipologiya yazykov i problema metodicheskogo prognozirovaniya], Vysshaya shkola, Moskva, 158p.
3. Burjachok H. A. (1998), «Education»: history and modernity [«prosvita»: istoriya i suchasnist'], Veselka, Kiev, 308p.
4. Vereshchagin E. M., Kostomarov V. G. (2005), Language and Culture [yazyk i kul'tura] Indrik, Moskva, 1040p.

5. Herder J. G. (1977), Ideas for the philosophy of the history of humanity [idei k ifilosofii istorii chelovechestva], Nauka, Moskva, 703p.
6. Giddens A. (1999), Sociology [sotsiologiya], Editorial URSS, Moskva, 703p.
7. Guhman M. M., Semenyuk N. N. History of german literature language IX-XVcent. [Istoriya nemezkogo literaturnogo yazyka IX-XVv.] Nauka, Moskva, 200p.
8. Zhluktenko Y. O. (1990), Ukrainian language on the historical map of Canada [Ukrayins'ka mova na istorychniy karti Canada], Naukova dumka, Kiev, 176p.
9. Rusanivsky V. M. (1980), Language and processes of social development [Mova i protsesy suspil'noho rozvytku], Naukova dumka, Kiev, 210p.
10. Solntsev V. M. (1977), Language as a systemic structural formation [Yazyk kak sistemno-strukturnoye obrazovaniye], Nauka, Moskva, 341p.
11. Saussure F. de (1999), Course in General Linguistics [Kurs obshchey lingvistiki], Izdatelstvo Uralskogo Universiteta, Ekaterinburg, 432p.
12. Stepanov, Ye. M. (2006), «Language of city as a sociolinguistic problem», *Visnyk of L'viv University, Series philological* [«Mova mista yak sotsiolingvistychna problema», *Visnyk L'vivskoho universytetu, Seriya filolohichna*], Lviv Ivan Franko National University Press, vol. 38, part II, pp. 65–71.
13. Chen K. M. The Effect of Language on Economic Behavior: Evidence from Savings Rates, Health Behaviors, and Retirement Assets, *American Economic Review* 2013, 103(2), pp. 3–4.
14. Deutscher G. (2011), Through the Language Glass: Why the World Looks Different in Other Languages, Picador, London, 320p.
15. Emerson R. W. (1985), Nature. Beacon Press, Boston, 161p.
16. Ferguson C. A. (1972), Language structure and language use. Essays. Stanford. — CA.: Stanford University Press, 327p.
17. Sapir E. (1985), Culture, Language, and Personality: Selected Essays. University of California Press, Oakland, 617p.
18. Stepanov E. (2017), «Der juristische und soziolinguistische Status des Russischen in den Nachfolgestaaten der Sowjetunion», *Handbuch des Russischen in Deutschland : Migration — Mehrsprachigkeit — Spracherwerb*, Frank & Timme Verlag für wissenschaftliche Literatur, Berlin, SS. 173–197.

ЦИПИНЁ Марьяна Владимировна,

преподаватель немецкого языка кафедры естественно-гуманитарных и информационных дисциплин Ужгородского торгово-экономического института Киевского национального торгово-экономического университета, г. Ужгород, ул. Православная Набережная, 21-А, 88000, Украина, тел.: +38 099 443033; e-mail: tsipinomariana@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-9064-6371.

СИСТЕМА СТРУКТУРА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ СИТУАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВІ

Аннотация. *Цель* статьи — рассмотреть вопросы взаимодействия языка и общества на примере современного немецкого языка в контексте общего языкознания, философии, психологии и культуры. *Объектом* исследования является немецкий язык в ракурсе социальной дифференциации немецкоязычного пространства. *Предмет* исследования — функционирование немецкого языка в структуре социальных отношений и функций общества. В исследовании использованы методы структурного, сопоставительного и социолингвистического анализа, психолингвистический метод наблюдения. В *результате* было установлено, что структура немецкого языка является отражением социально-культурной ситуации в немецкоязычном пространстве. Взаимосвязь языка и общества прослеживается на разных уровнях языка: фонетическом, морфологическом, лексическом, синтаксическом. Язык глубоко проникает во все сферы деятельности общества и во многом предопределяет поведение индивидов в нём. *Практическое значение* состоит в понимании соотношения структуры немецкого языка и использования теоретической базы в практической деятельности. Исследование может использоваться в прикладной и теоретической социолингвистике, в системно-структурном языкознании. *Выводы.* Структура немецкого языка коррелирует с социально-культурной ситуацией в немецкоязычном пространстве. Взаимосвязь языка и общества является неразрывной и прослеживается на всех уровнях языка. В свою очередь, речь глубоко проникает во все сферы деятельности общества и во многом предопределяет поведение индивидов в нём.

Ключевые слова: социолингвистика, структура немецкого языка, общество, культура, поведение, сопоставление.

Mariana V. TSIPINO,

German Tutor, Natural Humanitarian and Information Disciplines Department, Uzhhorod Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics; 21-A Pravoslavna Nabereshna str., Ushhorod, 88000, Ukraine; tel.: +38 099 443033; e-mail: tsipinomariana@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-9064-6371.

THE SYSTEMIC STRUCTURE OF GERMAN AS A REFLECTION OF THE SOCIAL AND CULTURAL SITUATION IN SOCIETY

Summary. The *purpose* of the article is to consider the interaction of language and society on the example of modern German in the context of general linguistics and philosophy, psychology, culture. The *object* of this study is the German language in the perspective of social differentiation in the German-speaking space. The *subject* of research is the functioning of the German language in the structure of social relations and functions of society. The research uses *methods* of structural, comparative and sociolinguistic analysis, psycholinguistic method of observation. *Results:* it was found

that the structure of the German language is a reflection of the socio-cultural situation in the German-speaking area. The relationship between language and society can be traced at different levels of language: phonetic, morphological, lexical, syntactic. Language penetrates deeply into all spheres of society and largely determines the behavior of individuals in it. The **practical value** of the research lies in understanding the relationship between the structure of the German language and the use of the theoretical basis in practice. The research can be used in applied and theoretical sociolinguistics and system-structural linguistics. **Conclusions.** The structure of the German language correlates with the socio-cultural situation in the German-speaking area. The relationship between language and society is inseparable and can be traced at all levels of language. In turn, language penetrates deeply into all spheres of society and largely determines the behavior of individuals in it.

Key words: sociolinguistics, structure of German, society, culture, behavior.

Статтю отримано 10.05.2020 р.